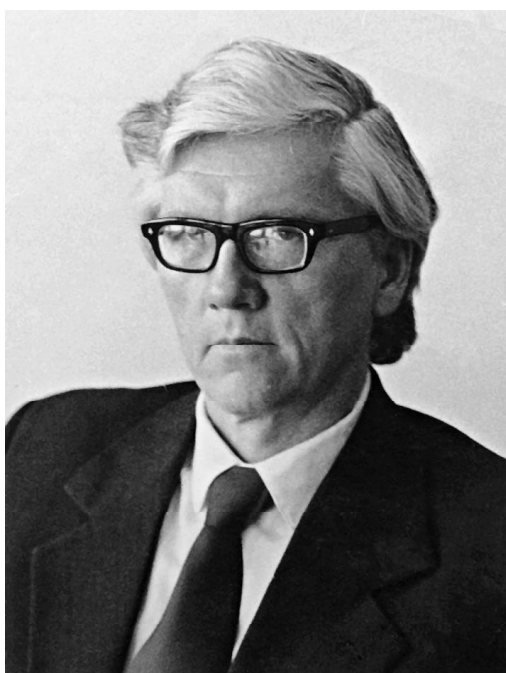

Personalija
Personalia
Персоналия

Daktarui LEONUI GUDELIUI – 80

Leonas Gudelis gimė 1926 m. rugsėjo 18 d. Rygoje, lietuvių šeimoje. Tėvas Petras – Lietuvos karininkas, motina Aurelija – mokytoja. Leonas Rygoje baigęs lietuvių pradinę mokyklą 1940 m. persikėlė į Lietuvą. Apsigyveno Kaune, kur ir prabėgo sunkūs Antrojo pasaulinio karo metai, nelengvi pokario išbandymai, mokslai „Aušros“ berniukų gimnazijoje. Ją baigęs 1946 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultetą. Su pagyrimu baigė Kauno Politechnikos instituto (dabar Kauno technologijos universitetas) Elektrotechnikos fakultetą. 1951 m. įgijęs elektros stočių, tinklų ir sistemų specialybės inžinieriaus elektriko diplomą metus dirbo inžinieriumi Petrašiūnų elektrinėje, o 1952 m. pabaigoje buvo pasiūstas į Moldaviją dalyvauti Dubosarių hidroelektrinės statyboje. Pradžioje ėjo inžinieriaus, vėliau elektros tinklų ir pastočių rajono viršininko pareigas. 1955 m. grįžęs į Lietuvą L. Gudelis dirbo Kauno elektros

tinkluose, faktiškai vyr. inžinierium, tačiau poreikis kūrybai 1957 m. atvedė jį į Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos institutą (dabar Lietuvos energetikos institutas). Padirbėjęs jaunesniuoju mokslo darbuotoju jau po metų įstojo į instituto aspirantūrą. Savo mokslinius tyrimus jis apibendrino technikos kandidato (dabar daktaro) disertacijoje „Miesto skirstomųjų elektros tinklų techninių ekonominių rodiklių tyrimai“ (mokslinis vadovas prof. B. Aizenbergas), kurią apgynė 1962 m. ir po metų tapo vyresniuoju mokslo darbuotoju. Jam teko atsakomybė suformuoti institute naują mokslo tyrimų kryptį – aukštos įtampos skirstomųjų tinklų statybos ir rekonstrukcijos optimizavimas. Atlikti tyrimai padėjo išryškinti žemės ūkio elektrifikavimo kryptis. Energetikos ugdymo komisijai ir pramonės statybos projektavimo institutui buvo parengtos rekomendacijos, skirtos racionaliam elektros tinklų spinduliui nustatyti. Remiantis L. Gudelio rekomendacijomis buvo sudaryta Lietuvos elektros 10 kV tinklų schema. Tęsiant šiuos darbus buvo rengiami elektros energetikos sistemos optimalios plėtros tyrimai.

L. Gudelio moksliniai darbai įrodė jo analitinius sugebėjimus ir pajėgumą sėkmingai spręsti energetikos problemas. 1968 m. jam buvo suteiktas vyresniojo mokslinio bendradarbio vardas. Jam vadovaujant tuo metu pradėti tyrimai, kurių tikslas – nuodugniau analizuoti energetikos ūkio vystymo kryptis. Energijos poreikiams prognozuoti bei kuro ir energijos balansui optimizuoti pradėta taikyti matematinio modeliavimo metodus ir elektroninę skaičiavimo techniką, o tai leido institutui teikti Vyriausybei naujausiais moksliniais metodais pagrįstas rekomendacijas Aštuntojo dešimtmečio pradžioje atlikti preliminarūs Lietuvos kuro ir energijos balanso optimizaciniai skaičiavimai parodė, kad būtina sudaryti tokį energetikos ūkio matematinį modelį, kuris leistų išsamiai aprašyti Lietuvos energetikos sistemas įvertinant savitas kuro ir energijos tiekimo sąlygas, pramonės bei žemės ūkio plėtotės kryptis ir kitus ypatumus. Šiam tikslui buvo analizuojamos energetikos objektų bei kuro ir

energijos vartotojų techninės ekonominės charakteristikos, stambiųjų objektų ir būdingųjų vartotojų grupių darbo režimai, jų aprašymo matematiniam modelyje būdai.

Laboratorijoje, bendradarbiaujant su Vokietijos Federacinės Respublikos mokslininkais, buvo parengtas blokinis kuro ir energetikos komplekso optimizavimo modelis, kuris įgalino visapusiškai įvertinti energetikos sistemų ir energijos vartotojų specifinius ypatumus bei gana išsamiai aprašyti visus pagrindinius Lietuvos energetikos objektus ir energijos išteklių vartotojus, įvertinti jų tarpusavio ir išorinius ryšius su krašto ekonomika. Šie tyrimai lėmė kokybinį postūmį kuriant tokiai analizei reikalingą informacinę bazę, visų pirma parengiant energijos poreikių prognozes. Tuo metu L. Gudelis reikšmingai prisidėjo prie energijos poreikių prognozavimo metodikos ir atitinkamų algoritmų sukūrimo.

Pradėjus statyti energetikos objektus (Ignalinos AE, Kaišiadorių HAE), turinčius reikšmę visai Jungtinei SSRS Šiaurės vakarų elektros energetikos sistemai (JEES), ir Vyriausybei pavedus ištirti tolesnį Ignalinos AE plėtimą iki 9 ar net 12 GW galios, reikėjo iš naujo peržiūrėti ir Lietuvos energetikos sistemos funkcionavimo sąlygas ir jos tolesnės plėtros kryptis, statant naujas 110 ir 330 kV įtampos linijas šalies teritorijoje ir stiprinant jos išorinius ryšius. L. Gudelio vadovaujama mokslininkų grupė atliko tyrimus, skirtus kompleksiskai įvertinti elektrą generuojančius šaltinius ir akumuliacines šilumos vartotojų sistemas. Atlikti optimizaciniai skaičiavimai suteikė galimybę išanalizuoti tarpsteminis elektros srautus ir galimų naujų energetikos objektų statybos šiame regione tikslumą, įvertinant vartotojų–reguliatorių vystymo kryptis, elektrinių šilumos akumuliacinių įrenginių panaudojimo ekonominį efektyvumą. Tyrimų rezultatai ir rekomendacijos buvo pateiktos Respublikos Vyriausybei, didelio dėmesio sulaukė jų svarstymas SSRS MA Kompleksinių energetikos problemų mokslinės tarybos plenuose Leningrade (1984 m.) ir Kaune (1985 m.).

L. Gudelis buvo aktyvus dalyvis tų tyrimų, kuriuos Kompleksinių energetikos tyrimų laboratorija rengė Respublikos Vyriausybės ir LMA Prezidiumo pavedimu. Vieni darbai buvo vykdomi tiesiogiai Respublikos Vyriausybei pavedus ištirti aktualias energetikos ūkio problemas, kiti – rengiant įvairias kompleksines programas ir pateikiant ministerijoms bei žinyboms rekomendacijas, formuojančias energetikos politiką. Tarp jų galima paminėti: racionalių naftos produktų talpų nustatymas ir jų išdėstymas Lietuvoje, automobilių kuro degalinių plėtotė bei jų racionalus išdėstymas, ilgalaikė energijos vartojimo efektyvumo didinimo programa, programa „Medžiagų imlumas – 90“, kuri numatė įdiegti daugybę priemonių lyginamosioms energijos sąnaudoms ir medžiagoms mažinti visose ūkio šakose, ir kt.

L. Gudelio veikla buvo labai įvairiapusė. Jis reikšmingai prisidėjo prie Kauno politechnikos institute vykdytų rašto ženklų ir kalbos signalų atpažinimo, algoritmų ir skaitymo automatų kūrimo, sąjunginių konferencijų, ataskaitų ir publikacijų rengimo. Šie tyrimai reikalavo geros fantazijos, daug valios, atkaklumo, aštraus proto ir sutelkto dėmesio. Būtent šios L. Gudelio savybės pagelbėdavo atpažinimo tyrimus vykdžiusių mokslininkų grupei ieškoti sprendimų sudėtingose situacijose. Du dešimtmečius L. Gudelis ėjo KPI Elektrotechnikos fakulteto Valstybinės egzaminų komisijos pirmininko pareigas, pasižymėdamas reiklumu ir tolerancija. Reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos mokslų akademijos Energetikos ugdymo komisijos veiklos ir pagrindinių jos darbo krypčių formavimo.

Būtina pažymėti ir jubilato aktyvumą visuomeniniame gyvenime: jis darbavosi institute profsąjungos komitete, „Žinijos“ draugijos veikloje, buvo renkamas instituto mokslinės techninės draugijos pirmininku, išsprendė daug konfliktinių situacijų būdamas ilgamečiu instituto draugiško teismo pirmininku. L. Gudelis pelnė padėkas už kvalifikuotą darbą Kauno miesto Liaudies teisme einant visuomeninio tarėjo pareigas.

L. Gudelis vienas ir su bendraautorais paskelbė per 80 mokslinių publikacijų, įvairiose konferencijose ir simpoziumuose perskaitė apie 50 pranešimų. Jam vadovaujant apgintos dvi daktaro disertacijos. Šie daktarai dabar išaugę į pasaulinio lygio mokslininkus energetikoje. Bendradarbiai žavėjosi jo fantazijos turtingumu ir minties veržlumu, kai tekdavo bendrauti sprendžiant įvairias dalykines problemas, diskutuojant apie meną, literatūrą, teatrą, istoriją ar net globalines žmonijos ateities vizijas. Skubantis laikas dar tikslina jo nuveiktų darbų ir išgyventų rūpesčių svarbą, įprasmindamas daugybę atliktų darbų, karštų diskusijų su bendradarbiais, kolegomis, atsakingais įvairių ministerijų ir žinybų darbuotojais. Sunku pervertinti L. Gudelio atkaklumą kovojant su biurokratinėmis struktūromis, nuoširdų principingumą ieškant Lietuvai geriausių energetikos plėtros kelių, jo sėkmingas pastangas suburti darnų ir kūrybingą kompleksinius energetikos tyrimus vykdančios laboratorijos kolektyvą, giliai ir visapusiškai analizuojantį šalies energetikos ūkiui aktualias problemas.

Laboratorijos kolektyvas ir žurnalo „Energetika“ redakcinė kolegija sveikina savo buvusį bendradarbį Leoną Gudelį su aštuoniasdešimtuoju gimtadieniu, linki tvirtos sveikatos, įdomios ir kūrybingos tolesnės veiklos.

*Laboratorijos darbuotojų vardu
habil. dr. Vaclovas Miškinis*